20/06/2019

Γιώργος Μπάρλας: Γιορτή Νεολαίας αφιερωμένη στην οικογένεια και την παράδοση

/ Νέοι και Εκκλησία

Του Γιώργου Μπάρλα

Η φετινή γιορτή Νεολαίας της Ι.Μ. Πειραιώς ήταν αφιερωμένη στην οικογένεια και την παράδοση. Και οι δύο αυτές έννοιες είναι περιθωριοποιημένες στον δυτικό κόσμο και στην πατρίδα μας επομένως. Λέμε ότι οι Έλληνες ανήκουμε στην καθ΄ ημάς Ανατολή, αλλά αυτό το λέμε και το εννοούμε όλο και λιγότεροι, όσοι δηλαδή Έλληνες αισθάνονται και ζουν ως ορθόδοξοι...

Οι περισσότεροι ζούμε ως πολίτες ενός μοντέρνου κόσμου, που βασικό χαρακτηριστικό τους έχουν την κατανάλωση και την επιδίωξη μιας ευτυχίας που βασίζεται κυρίως στα υλικά αγαθά και στην καλοπέραση. Μη φαντασθείτε ότι αυτό έχει να κάνει με πολιτικές ιδεολογίες ή, ακόμη περισσότερο, με συγκεκριμένα κόμματα. Πρόκειται για τον τύπο του παγκοσμιοποιημένου ανθρώπου που δεν υιοθετεί τις περισσότερες φορές καμιά πολιτική ή ιδεολογική θέση και εκείνο το οποίο θέλει είναι να κάνει αυτό που κάνουν οι πολλοί: να περνάει καλά με όσο το δυνατόν λιγότερο κόπο.

Η οικογένεια είναι από τους θεσμούς εκείνους που βάλλεται περισσότερο. Εκατομμύρια άνθρωποι στην Ευρώπη ζουν μόνοι τους. Πολλοί περισσότεροι από όσους φανταζόμαστε δεν έχουν κανένα δεσμό με άλλον άνθρωπο, πλην των επαφών που αναγκάζονται να έχουν λχ ως εργαζόμενοι. Εκατομμύρια νοικοκυριά αποτελούνται από μόνο έναν άνθρωπο. Απορρίψαμε την παραδοσιακή εκτεταμένη οικογένεια, στη συνέχεια την πυρηνική λεγόμενη οικογένεια, εμείς εδώ στην Ελλάδα γνωρίζουμε τις νέες μορφές οικογένειας μέσω της ελεύθερης συμβίωσης κλπ., αλλά ήδη και οι νέες μορφές οικογένειας στην Ευρώπη χάνουν τη δυναμική τους κι ο καθένας καταλήγει να είναι μόνος του. Και η νέα μόδα στη χώρα μας που θέλει μέλη του ίδιου φύλου να θέλουν να παντρευτούν (να υιοθετήσουν δηλαδή, παρότι υπερμοντέρνοι, συντηρητικές μορφές δέσμευσης) γρήγορα θα παρέλθει.

Η Ελλάδα, πέραν των άλλων, αντιμετωπίζει και μεγάλο δημογραφικό πρόβλημα – συνέπεια της οικονομικής κρίσης αλλά και της αποσταθεροποίησης

της οικογένειας. Δειλά δειλά ακούγονται από κάποια κόμματα ιδέες περί ενίσχυσης της οικογένειας στο θέμα της τεκνοποίησης.

Συνήθως, η Εκκλησία είναι αυτή που τονίζει την ανάγκη να γεννιούνται παιδιά, μήπως έτσι την ακούσει και κανείς από το κράτος. Η εκκλησία βέβαια θέλει τα παιδιά ως μέλη της βασιλείας του Θεού πρωτίστως και μετά ως μέλη ενός έθνους. Έτσι εξυπηρετούνται και οι δύο σκοποί. **Σήμερα, πάντως, η τάση είναι ότι η Ελληνίδα γεννά κατά μέσο όρο 1 παιδί.** Είναι περισσότερο η εμπειρία της μητρότητας που την κάνει να θέλει ένα παιδί και αφού το ένα παιδί τής δίνει αυτή την εμπειρία, δεν χρειάζεται και δεύτερο. Με μαθηματική ακρίβεια η Ελλάδα, που είναι ήδη χώρα γερόντων, θα υποστεί τις επόμενες δεκαετίες δραματική μείωση του πληθυσμού της, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε πάρα πολλούς τομείς. Μια χώρα για να εξακολουθεί να υπάρχει χρειάζεται οι γεννήσεις να είναι έστω λίγο περισσότερες από όσοι οι θάνατοι. Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια οι θάνατοι είναι περισσότεροι από τις γεννήσεις.

Είναι ότι δεν αγαπάμε οι Έλληνες τα παιδιά; Όχι βέβαια. Τα παιδιά μας τα αγαπάμε και απόδειξη ότι οι Έλληνες γονείς ασχολούνται πολύ με την ανατροφή τους και κυρίως με τη μόρφωσή τους. φτάνουν μάλιστα στο σημείο να τα υπερπροστατεύουν. Τι φταίει λοιπόν; Νομίζουμε ο φόβος ότι με τα παιδιά δεν θα τα βγάλουν πέρα οικονομικά και στο ότι με τα παιδιά η ζωή τους θα έχει πολύ περισσότερες ευθύνες. Δεν είναι εύκολο να βγάλουμε ασφαλές συμπέρασμα. Αγαπάμε τα παιδιά, πώς αλλιώς;, αλλά δεν θέλουμε πάνω από ένα – και όσοι εξακολουθούν να παντρεύονται βέβαια.

Από την άλλη, έχουμε την παράδοση. Για μας τους χριστιανούς παράδοση είναι ο Χριστός πάνω απ΄ όλα. Και έχουμε μάθει μέσα στην παράδοσή μας να βρίσκουμε ευκαιρίες και τρόπους να θυμόμαστε ότι είμαστε χριστιανοί και ότι θέλουμε να ζούμε σαν χριστιανοί. Έτσι δημιουργήθηκε ένας υπέροχος λαϊκός πολιτισμός, τα ίχνη του οποίου έχουμε χάσει ολότελα κυρίως όσοι ζούμε στις πόλεις, δηλαδή η συντριπτική πλειοψηφία. Η αρχιτεκτονική των σπιτιών και των εκκλησιών, η ενδυμασία, ο δημόσιος χώρος, η τροφή, η μουσική, οι χοροί και τόσα άλλα δεν ήταν αποκομμένα από την υπόλοιπη ζωή, δεν τα βλέπαμε μουσειακά, αλλά ζούσαμε εντός τους. Τώρα στην καλύτερη των περιπτώσεων έχουμε μια έκτακτη επαφή με όλα τούτα, στο ποσοστό που κάποιοι φορείς ή θεσμοί, με πρώτο την εκκλησία, μας τα θυμίζουν.

Γιατί χάσαμε την επαφή με την παράδοση; Πώς έγινε αυτό; Δεν ήρθε αυτό ουρανοκατέβατο όπως λέμε, αλλά είναι προϊόν των μοντέρνων ιδεών. Ο άνθρωπος σήμερα ζει περισσότερο ως άτομο και όχι ως μέλος μιας ευρύτερης ομάδας. Δεν χρειάζεται την παράδοση, το παρελθόν, ως ενωτικό στοιχείο με τους άλλους που

ζουν δίπλα του. Δεν χρειάζεται, έτσι νομίζει τουλάχιστον, τους άλλους. Ο άνθρωπος, όπως λέμε σήμερα, αυτοπραγματώνεται. Ο άλλος είναι περισσότερο εμπόδιο ή ανταγωνιστής παρά συνάνθρωπος και βοηθός. Σχεδόν τίποτα δεν μας ενώνει μαζί του και, πολύ περισσότερο, η παράδοση, το παρελθόν. Τι να το κάνεις το παρελθόν, αν σου αρκεί ένα μοναχικό μέλλον;

Ύστερα, το παρελθόν ήταν φορέας αξιών και ιδανικών που κάποτε είχαν κάποια χρησιμότητα. Οι άνθρωποι έμεναν μαζί και, λίγο πολύ, συγκροτούσαν μια κοινότητα με κοινή ζωή και κοινούς σκοπούς. Το παρελθόν, η παράδοση εξυπηρετούσε κοινωνικές ανάγκες, πάνω απ΄ όλα την κοινωνική συνοχή. Σήμερα, αυτό το παρελθόν δυσφημίζεται ως μυθικό και απομυθοποιείται. Δεν υπάρχουν παρά μόνο γεγονότα τα οποία έλαβαν χώρα στο παρελθόν και τα οποία δεν φαίνεται να υπηρετούσαν κανένα κοινωνικό νόημα ή σκοπό. Το παρελθόν δεν μπορεί να διδάξει πλέον, δεν έχει να μας πει τίποτα. Δεν υπάρχει καν η έννοια της ανθρώπινης προόδου, διότι αυτή έχει και παρελθόν, έχει μια γραμμική πορεία – παρελθόν, παρόν, μέλλον. Δεν υπάρχει θρησκεία, δεν υπάρχει εθνικός προορισμός, δεν υπάρχουν ιδανικά, υπάρχουν μόνο γεγονότα. Δεν υπάρχει κοινωνία όπως λένε κάποιοι, υπάρχουν μόνο άτομα. Δεν υπάρχει παρελθόν, δεν υπάρχει παράδοση, υπάρχουν μόνο γεγονότα.

Ο καθένας μόνος του λοιπόν, χωρίς παρελθόν, χωρίς μέλλον, μόνο με παρόν. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι τα βιβλία ιστορίας, και όχι μόνο στη χώρα μας, αλλάζουν και τα γεγονότα του παρελθόντος, τα ιστορικά γεγονότα, αναθεωρούνται. Η σύγχρονη επιστήμη της ιστορίας σα σαράκι κατατρώει όλο το παρελθόν, όλη την παράδοση. Στην υπόθεση ότι το παρελθόν ήταν μια κατασκευασμένη μυθοπλασία που εξυπηρετούσε κάποιον κοινωνικό ή πολιτικό σκοπό, κατακρημνίζεται όλη η παράδοση. Το παρελθόν παύει να είναι ελκυστικό, παύει να είναι χρήσιμο.

Εν τέλει, δεν είμαστε απαισιόδοξοι. Υπάρχει μέσα στην ψυχή των ανθρώπων, ειδικά αυτού εδώ του τόπου και η οικογένεια και η παράδοση. Η γιορτή νεολαίας της Μητροπόλεως Πειραιώς έδειξε και φέτος ότι πολλοί νέοι άνθρωποι εκτιμούν βαθιά τις παραδοσιακές αξίες και θέλουν να προχωρήσουν στο μέλλον μαζί τους. Ας τους ακούσουμε.